

Inleiding

HOE DIT BOEK TOT STAND KWAM

Het begon allemaal vroeg in 2014. In dat jaar ontdekte ik dat elk hondenras een land van oorsprong heeft. Ik was hier zo door gefascineerd dat ik begon op te zoeken waar elk ras vandaan kwam. Tegelijkertijd bedacht ik voor mezelf een ontwerpuitdaging om al deze hondenrassen te tekenen in een minimalistische tekenstijl, die nieuw voor me was. Een aantal maanden vol onderzoek en tekenwerk later, kwam mijn project *Honden van de wereld*, tot leven in de vorm van een serie posters met daarop meer dan driehonderd gestileerd getekende hondenrassen, gerangschikt naar geografische herkomst.

Dat jaar veranderden mijn leven en mijn carrière. De posters gingen online viraal en opeens kreeg ik allerlei illustratie-opdrachten en licentie-aanvragen. Het beste van alles was dat de posters mij in contact brachten met hondenliefhebbers van over de hele wereld. Eigenaren van zeldzame hondenrassen vonden het fantastisch om afbeeldingen van hun honden te zien en andere hondeneigenaren vertelden me enthousiast over rassen uit hun land die ik niet opgenomen had. Na het publiceren van de posters leerde ik nog meer dan ervoor. Het was heerlijk om steeds maar weer rassen waar ik nog nooit van had gehoord te ontdekken en te tekenen. Uiteindelijk bracht mijn obsessie dit boek voort. Hierin heb ik zoveel mogelijk tekeningen van hondenrassen opgenomen – zoveel als er in het boek pasten – elke tekening voorzien van een paar woorden over de geschiedenis van de soort en hun eventuele taken.

Hoewel je op elke website van een kennelclub informatie kunt vinden over het uiterlijk, de afmetingen en het temperament van een ras, en wat van oudsher hun taak was (om nog maar te zwijgen van de ladingen boeken met dezelfde inhoud), doe ik met dit boek iets anders. In plaats van er een soort winkelcatalogus van hondenrassen van te maken, kijk ik naar de geschiedenis en de gedachte achter het ras zelf.

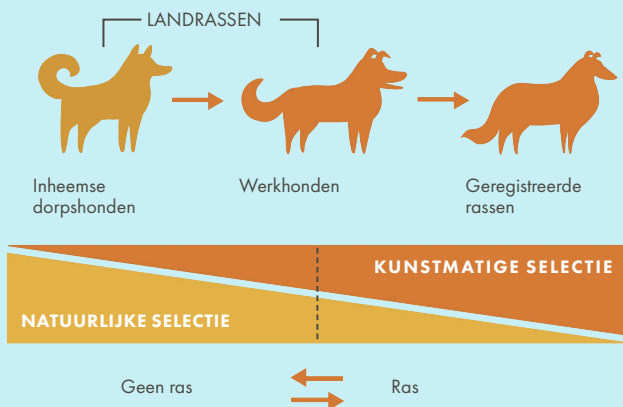
Bijvoorbeeld, toen ik dit boek schreef was de Bracco Italiano door de American Kennel Club net erkend als een nieuw ras. Maar ze zijn helemaal niet nieuw! Bracco Italiano's werden in Europa in 2015 al als ras erkend en honden die op dat specifieke ras lijken en hun werk doen, zijn al eeuwenlang bekend in Italië.

Wat betekent het voor een hondenras om een erkend ras te worden? En wat is een ras eigenlijk? De antwoorden op die vragen zijn fascinerend en stemmen tot nadenken ... en nu mag ik ze met jou delen!

Wat is een hondenras eigenlijk?

Historisch gezien is een hondenras een groep honden met een vergelijkbaar en voorspelbaar uiterlijk en stabiele genetische karakteristieken. Deze honden zijn verwant door afstamming via menselijke selectieprocedures of een bepaalde mate van geografische isolatie.

De grens tussen wat wel of niet een ras genoemd wordt is meestal cultureel bepaald en hangt af van wie je het vraagt. Een moderne manier om een bepaald ras te identificeren is een afweging maken op basis van de volgende drie factoren:

- 1 **Fenotype** Uiterlijk en gedrag. Honden van een bepaald ras zijn herkenbaar en hebben een voorspelbaar uiterlijk, temperament en het vermogen om bepaalde taken uit te voeren. (Fenotype alleen is niet betrouwbaar genoeg om een hondenras te identificeren.)
- 2 **Geschiedenis** Plaats van herkomst en doel. Honden van een bepaald ras hebben betekenis voor mensen van een bepaalde cultuur. Fenotypen en rollen veranderen in de loop der tijd en per plaats.
- 3 **Genetische analyse** De mate waarin er sprake is van genetische gelijkenis en specificiteit. Honden van hetzelfde ras zijn lid van dezelfde 'genenpoel'. Stambomen (geregisteerde familielijnen) en DNA-testen worden gebruikt om genetische verwantschap bij te houden.

Ik ga het hebben over hoe onze verschillende moderne rassen tot stand kwamen in het victoriaanse Engeland en elders, uit landrassen of dorpshonden (hierover later wat meer). Deze rassen zijn sindsdien een soort ‘merken’ geworden die geassocieerd worden met verschillende uiterlijke trekken, persoonlijkheden, taken die ze van oudsher uitvoeren en genetische kenmerken. (Het is goed om te beseffen dat veel van deze rassen vatbaar zijn voor gezondheidsproblemen die tijdens het fokproces zijn ontstaan.) Binnen rassen bestaan weer variëteiten, dat wil zeggen ondersoorten met andere vachtkleuren en vachttypes. Sommige van deze ondersoorten zijn officieel erkend en andere niet. Binnen een ras zijn er vaak meerdere familie- of afstammingslijnen, dit zijn genetisch verschillende subpopulaties.

Ik zal ook landrassen en dorpshonden bespreken die inheems zijn in verschillende geografische gebieden en die soms minder gestroomlijnde uiterlijke kenmerken hebben, meer variëteiten kennen en ook niet als ras worden erkend door kennelclubs. We horen of lezen maar zelden over deze rassen omdat hun geschiedenis vaak niet opgeschreven is. Wat uiterlijk betreft kunnen ze voor een bastaard aangezien worden (vuilnisbakkenras) maar ze zijn genetisch net zo specifiek als veel van de erkende rassen.

De honden die wij bastaardhonden of vuilnisbakjes noemen, zijn genetisch gezien de meest verschillende populaties. Ze kunnen het toevallige nageslacht zijn van twee rashonden of met opzet gefokte pups van zorgvuldig geselecteerde raszuivere ouders (ook wel kruisingen genoemd). In veel kringen worden honden van gemengde rassen of rasloze honden als ‘imperfect’ of minder belangrijk beschouwd dan raszuivere honden. Deze opvatting is gebaseerd op negentiende- en twintigste-eeuwse mythen met betrekking tot de zuiverheid van bloedlijnen en status. We willen graag weten van welk ras onze hond is en de trots (of de teleurstelling) die we ervaren als we daarachter komen, toont hoe emotioneel betrokken we zijn bij het fenomeen ras. (Ik bespreek ook hoe afkomst met behulp van DNA bepaald kan worden.)

Ik hoop dat dit boek laat zien hoe doelbewust hondenrassen zijn gecreëerd. Wat ik hiermee bedoel is dat de labels, categorieën en geschiedenissen die aan de verschillende hondenrassen worden gekoppeld, net als hun fysieke kenmerken en persoonlijkheidstypen, zijn gecreëerd of bepaald door groepen mensen (en in sommige gevallen individuen) die honden op de één of andere manier willen perfectioneren, om aan bepaalde overlevings- of emotionele behoeften en esthetische voorkeuren te voldoen.

In het deel van dit boek waarin de honden per ras gepresenteerd worden, zul je rassen tegenkomen die om verschillende redenen gecreëerd zijn. Er zijn variëteiten van landrassen die hun onderverdeling danken aan fysieke kenmerken (zoals de kleur van hun vacht of de vorm van hun oren) of regionale en politieke grenzen. Je zult ook gereconstrueerde (teruggefokte) rassen vinden; kwetsbare of uitgestorven rassen die zijn ontstaan door het kruisen van rassen die op dat ras lijken. (Veel 'oude' rassen zijn in werkelijkheid maar tweehonderd jaar oud.)

Het maakt honden niet uit van welk ras ze zijn en ze hebben ook geen inspraak in het selectieproces, maar wij wel! Als hondenliefhebbers of mensen die geïnteresseerd zijn in honden, zijn we het aan alle honden verplicht om te begrijpen waar deze labels vandaan komen – of het nu om een enkel ras, een gemengd ras, een raszuiver ras of geen ras gaat – en ons af te vragen wat de indeling in een bepaald ras ons kan vertellen over onze individuele honden. Met dit boek wil ik de diversiteit van honden op deze wereld vieren. Ik wil jou als lezer aansporen vragen te stellen die van ons bewustere en meer verantwoordelijke eigenaren en verzorgers van honden maken.

Duizenden jaren lang hebben honden zich een plaats verworven in onze wereld. Ze hebben zich aangepast aan onze verwachtingen van hen. Honden verdienen het dat in hun eigen behoeften wordt voorzien, dat ze zich veilig kunnen voelen, dat ze meer zelf kunnen bepalen en kunnen genieten van een goede gezondheid en geluk. Het schrijven en illustreren van dit boek heeft mijn horizon verbreed en mijn liefde voor honden alleen maar laten groeien! Ik hoop dat het voor jou hetzelfde doet.

2

Ras en persoonlijkheid

Je zult weleens gehoord hebben dat Labradors vriendelijk zijn en dat Chihuahua's veel keffen. In de officiële rasstandaarden staan ook beschrijvingen van het karakter van de hond, zoals de voorbeelden op deze pagina laten zien. Het is belangrijk om te weten dat het hier gaat om een voorstelling van hoe het ideale exemplaar van een bepaald ras zich zal gedragen, vergeleken met honden in het algemeen. De ideale persoonlijkheidskenmerken zijn gefabriceerd om reclame te maken voor rashonden, en dit zegt meer over de verwachtingen en vooroordelen van mensen dan over de honden zelf. Het ras speelt zeker een rol in hoe het karakter van een hond is, maar het is niet de enige factor die invloed uitoefent en zeker niet de belangrijkste.

Franse Bulldog 'Sociaal, levendig, speels, bezitterig.' (FCI)

Barsoi 'Een beetje te waardig om van harte te kunnen genieten van een potje ruig spelen.' (AKC) 'Houding tegenover mensen is neutraal tot vriendelijk.' (FCI)

Border Collie 'Border Collies behoren tot de behendigste, evenwichtigste en meest robuuste burgers in het koninkrijk van de honden.' (AKC) 'Scherpzinnig, alert, luistert goed, intelligent.' (FCI)

Chihuahua 'Zonder training zal deze schurk je huishouden regeren als een kleine Napoleon.' (AKC) 'Snel, alert, levendig en erg dapper.' (FCI)

Shiba Inu 'Trouw, met scherpe zintuigen en zeer alert.' (FCI)

Ierse Terrier 'Als hij aangevallen wordt, heeft hij de moed van een leeuw en vecht hij tot het bittere einde.' (FCI)

Anatolische Herdershond 'Net zo dominant en veeleisend als hij rustig en lief is.' (AKC)

Manchester Terrier

ENGELAND

Kleine hond die ooit gebruikt werd in gevechten tussen honden en ratten en ook om ratten te bestrijden. Dit ras werd gereconstrueerd (teruggefokt) nadat het in de jaren 1950 bijna uitgestorven was.

Smooth Fox Terrier

Foxy

ENGELAND

Kleine showhond, afstammend van de Wire Fox Terrier. Werd een erkend ras in de Verenigde Staten in 1985.

Wire Fox Terrier

Foxy

ENGELAND

Kleine verwant van de Welsh Terrier die bij de Westminster Kennel Club Show meer prijzen heeft gewonnen als Beste Hond dan elk ander ras.

Bullmastiff

ENGELAND

Grote waakhond die optrekt met een jachtopziener, stamt af van Mastiffs en vroege Bulldogs.

Staffordshire Bull Terrier

Stafford, Staffy

ENGELAND

Middelgrote showhond en gezelschapshond, gecreëerd uit vechthondrassen.

Engelse Bulldog

Bulldog

ENGELAND

Middelgrote gezelschapshond, stamt af van honden die met stieren vochten, nationale hond van Engeland.

Epagneul Bleu de Picardie

Blue Picardy Spaniel

FRANKRIJK

Middelgrote blauw-grijze jachthond, ontwikkeld uit de Epagneul Picard en Engelse Setters.

Epagneul Français

French Spaniel

FRANKRIJK, CANADA

Middelgrote jachthond, populair bij jagers in Quebec. Ook bekend onder de naam Canadese Setter.

Epagneul de Saint Usuge

Saint Usuge Spaniel

FRANKRIJK

Kleine jachthond uit de provincie Bresse, er wordt gewerkt aan de reconstructie van het ras.

Epagneul de Pont-Audemer

Pont-Audemer Spaniel

FRANKRIJK

Middelgrote jachthond (pointing en voor de jacht op watervogels), met krullende vacht. Mogelijk is de Ierse Water Spaniel een van de voorouders van dit ras.

Ratenero Mallorquin

Majorca Ratter, Ca Rater Mallorquí
BALEAREN, SPANJE

Kleine gezelschapshond, verwant aan de *Ratenero Valenciano*. Wordt ingezet om op ratten en konijnen te jagen.

Ratenero Valenciano

Valencian Terrier, Gos Rater Valencià
VALENCIA, SPANJE

Kleine gezelschapshond met Britse Terriers onder zijn voorouders. In 2022 door de FCI erkend.

Rafeiro do Alentejo

Alentejo Mastiff
PORTUGAL

Grote kuddebewaker van het zelfde landras als de *Mastin Español*.

Cão da Serra da Estrela

Estrela Mountain Dog
PORTUGAL

Grote waakhond om vee te bewaken, langharig of kortharig. Afkomstig uit het Serra da Estrela-gebergte.

Mopshond

Haba Gou, Dutch Bulldog, Mopshond, Mops

CHINA, NEDERLAND

Kleine gezelschapshond, oorspronkelijk gefokt als huisdier voor de adel. Haba Gou betekent 'kleine hond' en hun Engelse naam Pug zou verwijzen naar een bepaald soort aapje waar het ras op lijkt (zijdeaapje). Handelaren uit Nederland brachten dit ras naar Europa. Mopshonden hadden begin negentiende eeuw langere snuiten en poten, voordat het moderne type werd ontwikkeld.